

Rekvirering, merking og forsendelse av cytologiske prøver til Patologiavdelingen

Gjelder for: Hele SiV
Dokumenttype: Laboratoriehåndbok
Sist endret: 18.10.2024

1. HENSIKT

Kvalitetssikre merking, emballering og forsendelse av prøvemateriale til cytologisk undersøkelse ved SiV.

For nærmere detaljer om enkeltanalyser, se [Laboratoriehåndbok Sykehuset i Vestfold](#)

2. ANSVAR

Rekvirerende lege.

3. FREMGANGSMÅTE

For bestilling av prøvtaking- og forsendelsesutstyr fra eksterne rekvirenter, se «Bestill utstyr» øverst til høyre i [Laboratoriehåndbok Sykehuset i Vestfold](#)

SiVs egne avdelinger må bestille via ERP (iProcurement)

Prøvemateriale:

Væsker

- Bruk sylinderglass med skrukork (20 ml)
- Urinprøver blandes med 50 % alkohol, like deler urin og 50 % alkohol.
- Spinalvæske blandes med 50% alkohol, like deler spinalvæske og 50% alkohol, og leveres fortrinnsvis innenfor avdelingens åpningstider (07.30-15.00), evt kan den oppbevares i kjøleskap til neste dag.
- Andre væskeprøver (ascites, pleura, pericard, bukskyllevæsker, bronkials skyllevæsker, andre væsker og punksjoner) bør ikke tilsettes alkohol.
- Prøveglasset merkes med pasientens navn og fødselsdata
- Én rekvisisjon fylles ut per prøve

Utstryk

Utstyr:

- Objektglass med matt skrivefelt
- Emballasje til objektglass
- Cytofix-Fikseringsvæske (spray) - anerkjent vannløselig
- Evt. liten hårtørker

Utførelse:

- Pasientens initialer, fødselsdata og fikseringsmetode (luft/fix) påføres objektglasset med blyant
- Materialet strykes raskt og forsiktig direkte på objektglasset

Fiksert utstryksmateriale

- Spray umiddelbart med cytofix fikseringsvæske for å unngå lufttørring
- Spray på i en avstand av ca. 20-25 cm. Bruk rikelig mengde spray
- La fikseringsvæsken fordampe til preparatet er tørt

Lufttørket utstryksmateriale:

- Materialet må umiddelbart lufttørkes, for eksempel ved kraftig vifting av objektglasset eller ved bruk av hårtørker til materialet er tørt

- Objektglass legges deretter i plastemballasje som merkes med pasientens navn og fødselsdata

Punksjonsmateriale

- Det er ønskelig at det sendes lufttørket materiale, sprayfiksert materiale kan være nyttig som tillegg.
- Eventuelt restmateriale skylles gjennom sprøytespiss og sendes på saltvann, eventuelt på cytolyt.

Informasjon ved ulike prøvetyper	
Urin – informasjon til pasienten	<ul style="list-style-type: none"> • Pasienten får utlevert 3 uringlass som er halvfylte med 50 % sprit, resten av glasset skal fylles med urin. • Hvis pasienten har vært til cystoskopi bør han/hun vente 14 dager før urinprøvene tas. • Urinprøven behøver ikke være steril da den kun skal gi svar på om det er unormale celler i urinblæren. • Det skal ikke være morgenurin – vent med prøven til litt ut på dagen. • Det skal tas en prøve hver dag i tre dager på rad – sett dato på glasset for hver dag • Sett navn på glassene. • Oppbevares i romtemperatur til de leveres.
Ekspektorat	<p>Forberedelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruk ekspektoratskål med skrukork. • Pasienten bør instrueres om forskjellen mellom munnspytt (salvia) og dypt kraftig opphostet materiale fra bronkiene / lunger (ekspektorat), og hvordan man kan hoste opp ekspektorat. • Pasienten skyller munnen og pusser nesen før opphostingen. • Pasienten bør hoste opp ekspektorat tidlig på morgenen før måltid/ tannpuss. <p>Utførelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekspektoratet i prøveskålen tilsettes samme volum 50 % alkohol. • Morgenekspektoratet bør tas på 3 forskjellige dager.

Rekvirering:

- Rekvirering internt på SiV i DIPS, følg prosedyre DIPS - [Rekvirering og svar labprøver](#).
- Rekvirering eksternt, Dips Interactor er en regional elektronisk rekvireringsløsning for laboratorieprøver og bildediagnostikk i Helse Sør-Øst. Ved behov for brukerstøtte, kontakt brukerkontakt.lab@siv.no

Dersom ikke elektronisk rekvirering benyttes, benytt [papirrekvisisjon](#)

Forsendelse:

- **Forsendelse med hentetjenesten**

Prøvene legges i ufrankert konvolutt. Hentetjenesten henter prøver etter avtalt plan.

- **Forsendelse med post:**
Prøveglass plasseres i transporthylse før forsendelse i post for å beskytte prøven mot støt/slag under transporten.
Prøvene legges i ferdig frankerte konvolutter.
- **Levering direkte på SiV HF, Tønsberg:**
Prøver kan leveres i sykehusets hovedresepsjon eller direkte på patologiavdelingen, bygg L E4. For avdelingens åpningstid; se vår hjemmeside på www.siv.no.

Prøvemateriale som må sendes direkte til laboratorieavdelingen, SØ

- Prøver til cytologi/HPV testing fra cervix/vagina/vulva

Prøvemateriale som må sendes direkte til patologiavdelingen, OUS:

- Materiale til flowcytometri/ ved lymfomdiagnostikk

4. GENERELT

5. INTERNE REFERANSER

[1.6.1.19.1.1](#) [Laboratoriehåndbok Sykehuset i Vestfold](#)

[1.6.1.19.3.3.1](#) [Cytologirekvisisjon](#)

[1.6.3.1.9.2](#) [DIPS - Rekvirering og svar labprøver](#)

6. EKSTERNE REFERANSER

7. VEDLEGG